

FEUILLETON.

BRIEVEN UIT AMERIKA,

DOOR F. VAN MINDEN,

Demonstrator in Prosthetic Dentistry, aan het Chicago College
of Dental Surgery.

1.

Inleiding.

Lang heb ik gearzeld tot het schrijven van deze brieven over te gaan en nu ik dat eindelijk doe, is het niet dan met schroom dat ik begin. De tandheelkunde immers, en vooral de Amerikaansche, heeft zich zoo sterk ontwikkeld, het veld is zoo uitgebreid en de literatuur zoo rijk, dat men zich daar klein tegenover gevoelt. Ik wil dan ook geenszins op volledigheid aanspraak maken of beweren van alle meeningen betreffende verschillende onderwerpen geheel op de hoogte te zijn. Echter zal ik trachten in een reeks van brieven een en ander over de Amerikaansche tandheelkunde te schrijven en een overzicht te geven van wat er op verschillend gebied gedacht en gedaan wordt.

Veel, van wat volgt, zal vooral diegenen, die in Amerika gestudeerd hebben, bekend zijn. Waar echter, te oordeelen naar de Hollandsche literatuur, er blijkbaar nog zulk een groot verschil bestaat tusschen de wijze waarop in Nederland en in Amerika de tandheelkunde beoefend wordt, lijkt mij zulk een overzicht van wat hier gedaan wordt, van belang te zijn voor de Nederlandsche collega's in het algemeen.

Om de Amerikaansche tandheelkunde en hare beoefenaren beter te leeren kennen is het echter noodig eerst wat nader met Amerika zelf en Amerikaansche toestanden in het bijzonder kennis te maken, en waar ik hier van Amerika spreek, bedoel ik natuurlijk bij voortduring de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Het spreekt immers vanzelf, dat de verhoudingen, die daar op economisch, finantieel en politiek gebied heerschen; de kansen, die handel en industrie bieden, de opvoeding en beschaving, die het schoolsysteem het komende geslacht bijbrengen en nog vele andere oorzaken, allen hun invloed doen gelden op kunsten en wetenschappen en dus ook op de tandheelkunde. En

het zijn juist deze algemeene oorzaken, waarmee wij Europeanen geheel onbekend zijn, die zooveel karakteristieks en typisch Amerikaansch in de tandheelkunde verklaren en duidelijk maken. Het zij mij dus vergund een en ander over Amerika in het algemeen, als inleiding mede te deelen.

Amerika, dat reeds eeuwen her de woonplaats was voor de slachtoffers der godsdiensttwisten, onderdrukten en vluchtelingen, werd langzamerhand bevolkt door menschen, die hun gevoel voor vrijheid van denken en handelen boven alles stelden. Dit gevoel werd zeer sterk bevorderd door de omstandigheden, waaronder de bewoners leefden. De enorme uitgestrektheden, de dagen lange afstanden, die de oorspronkelijke nederzettingen van elkaar scheidden, de alom tegenwoordige vijanden, de Indianen, de gebrekkige verkeers- en productiemiddelen waren de voornaamste oorzaken, dat ieder in den eersten plaats op zich zelf voor bescherming en recht was aangewezen en waar tegenwoordig nog zulk een sterke tuchteloosheids- en vrijheidszin wordt opgemerkt is dat mijn inziens aan bovengenoemde oorzaken te wijten. Al die zoogenaamde »Wild-West« verhalen en films met schiet- en moordpartijen erin hebben dezelfde toestanden tot oorsprong.

Ik geef direct toe, dat in de Zuidelijke Staten, met een zachter klimaat, minder natuurlijke vijanden en een Negerbevolking als arbeidsmateriaal deze eigenschappen minder uitgesproken zijn, maar men vergete niet dat daar slechts een kleine minderheid woont, die niet toonaangevend voor Amerika is.

Het is nu duidelijk, dat in zoo een uitgestrekt land, het grootste deel van den arbeid noodig om in het dagelijksch brood te voorzien, en zelfs het onderhouden van huis en hof, door de bewoners zelf gedaan moest worden, en natuurlijk leerden de kinderen van jongs af aan de handen uit de mouwen te steken. Deze noodzakelijkheid bestaat op vele afgelegene boerderijen en nederzettingen heden ten dage nog en heeft hoofdzakelijk bijgedragen tot de werkkraft der bevolking en de algemeene erkenning, dat het verrichten van eerlijken arbeid, welke dan ook, een noodzakelijkheid is voor volwassenen zoowel als voor minderjarigen. Dit is een opvatting, die zeer voor den dag treedt, zoodra men het Amerikaansche leven wat nader leert kennen.

Er is echter nog een andere oorzaak, die van het grootste belang is en een sterken invloed doet gelden op de algemeene levenstoestanden. Deze is de schaarschte van bevolking.

Amerika is zoo groot en de bevolking zoo sterk verspreid, dat er voortdurend een sterke behoefte aan werkkraften aanwezig is, die behalve in enkele groote steden, nauwelijks vervuld kon worden in normale tijden. Voor den oorlog bedroeg de immigratie naar Amerika ongeveer een millioen menschen per jaar; dat is dus 1 pct. bijna van

de bevolking en behalve in jaren van crisis, door slechten oogst of kunstmatige financiële depressie, was er nooit een werkeloosheid, die ook maar in de schaduw kon staan van die in Europa in de beste jaren van welvaart. Deze geringe werkeloosheid begon echter gedurende de laatste jaren voor den oorlog in Europa in 1914 uitbrak, iets te vermeederen. Sedert 1914 is de immigratie bijna geheel gestopt en zijn millioenen menschen integendeel naar Europa geëmigreerd, voornamelijk voor oorlogsdoeleinden. Daarbij gevoegd nog het in dienst roepen van eenige millioenen, sedert Amerika in den oorlog betrokken werd, heeft dat een schaarschte aan werkkrachten veroorzaakt, die tot ongekende resultaten voert.

Zoo konden bv. de spoorwegmaatschappijen in Chicago gedurende de zware sneeuwstormen in Januari 1918 geen losse arbeiders genoeg krijgen, om sneeuw te ruimen, voor zelfs § 5.00 per dag en warme lunch vrij! En dit is de meest ongetrainde arbeid, die gevraagd werd, voor werk, dat gewoonlijk door vagebonden, zwervers en dergelijke, gedaan werd. Getrainde bankwerkers en technici kunnen nu gemakkelijk § 10.00 tot § 15.00 per dag verdienen.

Maar zelfs in normale tijden werd arbeid, vooral geschoolde altijd goed betaald en was een uurloon van § 0.50 tot § 0.75 of een weekloon van § 25.— tot § 35.— een gewoon gemiddelde voor een bekwaam arbeider in fabriekswerk, en in technische vakken werd dat vaak hooger.

Deze omstandigheden zijn dan ook, mijns inziens, met het beschermende tarief de voornaamste oorzaken van de hooge levenskosten, die nog steeds stijgen. En ook zijn die hooge loonen de voornaamste oorzaak dat het Socialisme geen groote navolging heeft.

We zien dus, dat gewone arbeiders altijd goed betaald werden, wat als reden te meer geldt, om sociaal niet op hen neer te zien. Bovendien hebben de vakverenigingen zich tot een enormen kracht en invloed ontwikkeld, die alom, vooral bij de verkiezingen, gevreesd wordt.

Deze „onderbevolking” waarover ik boven reeds schreef, heeft echter tot andere dingen geleid, die van zeer groot belang zijn. In de eerste plaats is de behoefte aan werkkrachten zoo groot, en ik bedoel werkkracht hier in den ruimsten zin, dus personen, die werken voor hun levensonderhoud, dat ieder betrekkelijk gemakkelijk werk kan krijgen en vroeger of later den kans op bevordering bekomt, als de capaciteiten daarvoor aanwezig zijn. Er is een voortdurende behoefte aan menschen, die anderen kunnen leiden, en ieder, die daar bekwaamheid in toont kan zich van de gelegenheid, zoodra deze zich voordoet, meester maken en zich opwerken en zoolang hij resultaten krijgt en in staat is zijn positie te handhaven wordt hij gesteund en

gerespecteerd, afgezien van wat zijn opvoeding of afkomst ook zij.

Zoo was bijvoorbeeld, de Directeur van de Baltimore en Ohio Railroad, Daniel Willard, een der bekwaamste spoorwegdirecteuren en ex-voorzitter van den Spoorweg-Oorlogsraad, begonnen als stoker op een locomotief op den spoorweg, waarvan hij later Directeur werd. Zoo is Charles M. Schab, de Directeur van de Bethlehem Steel Co. en nu voorzitter van de „Emergency Fleet Corporation”, het lichaam, dat de millioenen tonnen schepen bouwt, noodig om het Amerikaansche leger over te brengen en te onderhouden, begonnen als kantoorbediende en heeft zich door eigen bekwaamheid en arbeid opgewerkt. En zoo zijn er nog veel voorbeelden te noemen, die de juistheid van mijn argumentatie bewijzen.

Meer dan eenige andere reden heeft deze bereikbaarheid der hoogste posities ertoe bijgedragen om een gevoel van gelijkheid te scheppen. Immers waar de armste jongen zich de rijkste positie kan verwerven, valt het standsverschil ten eenenmale weg. Standen zooals we die in Europa kennen, zijn er niet in Amerika; adel is geheel onbekend; ieder wordt beschouwd en beoordeeld en geacht naar de grootte van zijn inkomen, daar dit in de omstandigheden, hier uiteengezet, ook tamelijk wel zijn bekwaamheid bepaalt. Met het standsverschil verdwenen, is het dan ook een gewoon verschijnsel den liftjongen te hooren vragen hoe het met den praktijk gaat, of den kellner naar je vrienden te hooren informeeren. Men moet dit natuurlijk als een algemeene uitspraak opvatten en niet denken, dat een millionair bijvoorbeeld gewoon is met zijn jongsten bediende te lunchen. Maar veronderstel, dat diezelfde jongste bediende zich na jaren ook een vermogen verworven heeft, dan acht hij zich en wordt hij geacht net zoo goed te zijn als zijn vroegere patroon. Ook bedoel ik in het algemeen de bewering, dat iemands bekwaamheid zijn inkomen bepaalt. Er zijn tal van omstandigheden, die daar van invloed op zijn en daar verandering in brengen kunnen en het tijdelijk, of vaak permanent, onmogelijk kunnen maken voor iemand om zijn bekwaamheid te toonen en te gebruiken. Zoo kan ik me voorstellen, dat iemand die vrouw en kinderen heeft, gedwongen kan zijn een vrij goede positie zonder toekomst aan te nemen, en een minder betalende, maar met betere vooruitzichten moet weigeren. In het algemeen echter krijgt ieder vroeger of later zijn kans en blijft de bewering dus waar.

In den tweeden plaats heeft de groote behoefte aan werkkrachten, veroorzaakt door schaarschte van bevolking, uitgebreid schoolonderwijs zooals we dat in Holland kennen, langen tijd overbodig gemaakt. Immers waar het betrekkelijk zoo gemakkelijk was om een betrekking te krijgen en te houden, werd het als tijd en geld verknoeien beschouwd om te veel aandacht aan opvoeding en onderwijs te besteden.

En daar de hoogste posities toch bereikt werden door de bekwaamste lui met het helderste inzicht, werd geredeneerd, dat onderwijs een bijzaak was, die men of niet noodig had of later nog altijd wel in een paar maanden kon krijgen. Daar is in de laatste jaren wel verandering in gekomen en het onderwijs is aanzienlijk verbeterd, maar deze tendenz is nog steeds, zij het ook in onderstroom, aanwezig. Maar al te vaak wordt gedacht, dat als groote mannen zichzelf hebben kunnen opvoeden, dat ieder dat kan en wordt schromelijk uit het oog verloren, dat de mannen, die aan den top der ladder zijn, exceptioneele eigenschappen bezitten, die lang niet in iedereen aanwezig zijn. Nog steeds wordt te minachtend op theoretische vakken of problemen neergekeken en valt het zelfs moeilijk de attentie van studenten te trekken voor een college over eenvoudige beginselen en wetten, waarop hun practisch werk berust. Ik heb vaak studenten assistentie geweigerd en hen moeten dwingen eerst hun aantekeningen van de colleges, die ik hun n.b. gedictieerd had, te leeren, voor ik hun de practische uitvoering kon onderwijzen en toelichten.

De enorme verschillen met Europa in het algemeen en Nederland in het bijzonder, vallen zelfs bij oppervlakkige vergelijking dadelijk op. Sedert geslachten is daar reeds een aanzienlijke overbevolking, die zich geuif heeft in enorme emigratie, sterk antagonistische koloniale politiek en het vermeerderen van vreemde markten. Deze overbevolking is nog steeds, ook in Nederland aanwezig, en neemt voortdurend toe. Vandaar bijvoorbeeld, een paar honderd kandidaten met eindexamen H. B. S. met vijfjarigen cursus, of Handelsschool zich aanmelden voor jongsten bediende, voor een minimaal salaris, of 14 werktuigkundig ingenieurs onder 98 kandidaten voor een positie als machinist van een stoomgemaal in Friesland, zooals eenige jaren geleden voorkwam. Het gevolg hiervan is natuurlijk, dat bij zulk een groot aanbod alleen de beste gekozen wordt, en het spreekt van zelf, dat de beste diegene is, met de beste opleiding en de grootste ervaring. Vandaar in Holland de groote behoefte aan, en de algemeen erkende noodzakelijkheid van goed, degelijk en langdurig onderwijs, wat naar ik geloof, voor het beste in Europa niet onder hoeft te doen. Natuurlijk, waar onderwijs zoo populair is, staat de man die het beste met vrucht genoten heeft, het hoogst aangeschreven, temeer daar het een noodzakelijk element van succes is.

Daar zelfs de bekwaamste personen, zich zonder »kruiwagens«, niet dan bij uitzondering, de hoogste posities kunnen ververven, en in den regel zich met een minder aanzienlijk inkomen moeten tevreden stellen, is het duidelijk, dat de gemiddelde werkkraft slechts een gematigd salaris kan krijgen, en de arbeiders gewoonlijk minimaal betaald worden. Waar bovendien het standsverschil tusschen den man met

opvoeding en den arbeider zoo sterk wordt gevoeld en doorgevoerd, is het te begrijpen, dat een student bijvoorbeeld, niet dan bij hooge uitzondering, door werken in zijn onderhoud kan voorzien, vooral daar zijn arbeid in de meeste gevallen te gering betaald wordt, om dat loonend te maken, en hij door iemand minachtend beschouwd zou worden.

Zie hier dan in het kort de voornaamste verschilpunten tusschen de Amerikaansche en Europeesche samenleving, met hunne belangrijkste oorzaken en gevolgen. Natuurlijk zit er nog veel meer aan vast, en kan men er nog veel dieper op ingaan. Ik heb slechts een schets willen geven en de belangrijkste punten willen aanstippen. Voor de rest moet ik naar economische werken verwijzen.¹⁾ In het bovenstaande heb ik in het algemeen gesproken en ik weet zeker wel dat er tal van uitzonderingen en afwijkingen zijn. Vooral wensch ik niet den indruk te wekken, alsof het de eenvoudigste zaak ter wereld is om in Amerika succes te bereiken. Daar moet jaren lang hard, heel hard voor gewerkt worden, en zelfs dan nog is succes vaak verre van zeker. Wat ik echter onder meer heb trachten duidelijk te maken, is dat zulke successen in Amerika mogelijk zijn, waar dat in Europa vrijwel buitengesloten zou wezen.

Laten we nu eens zien, hoe de bovengeschetste maatschappelijke toestanden, van invloed zijn op de Amerikaansche tandheelkunde, hare beoefenaren en hunne werkwijzen.

Wij hebben gezien hoe door de groote behoefte aan werkkrachten, het in het algemeen betrekkelijk gemakkelijk is, werk voor goed loon te krijgen. De arbeidende stand verdient, en spaart dus daardoor meer, dan gewoonlijk in Europa mogelijk is, en daar de kinderen reeds op school geleerd hebben, dat bijna alle groote mannen in Amerika zich van niets hebben opgewerkt, door eigen arbeid en bekwaamheid, is er een sterke neiging om zich zoo spoedig mogelijk te verbeteren. Velen trachten zich betere kantoorposities of betrekkingen als verkooper te verwerven, en zich langs dien weg op te werken. Anderen beginnen op kleine schaal zelfstandig zaken te doen, terwijl een niet onaanzienlijk deel, zoodra ze wat gespaard hebben, of hun werkzaamheden kunnen regelen, gaan studeeren, en trachten een „professional man” te worden. Verreweg de grootste meerderheid der studenten zou ik onder deze groep willen rangschikken

Het is duidelijk waarom zulk een groot aantal der studenten onder

¹⁾ Zeer belangstellenden kunnen b.v. raadplegen:

Macy, J. Socialism in America. New York 1918.

Kellor, F. A. Out of Work (A study of unemployment) New York 1916.

The American labour Year Book 1917—18 (Rand school of Social Science, New York),

die categorie behoort. De arme arbeidersjongen, immers, heeft niets te verliezen en alles te winnen. Als hij door zijn moeilijke jaren van studie en beginnende praktijk heen is, heeft hij een economische onafhankelijkheid, die anders voor hem onbereikbaar zou zijn, een inkomen dat, althans naar hij denkt, veel grooter zal zijn dan zijn vroegere verdienste, en de zekerheid, dat niemand op hem neer zal kijken, en de deur voor hem zal sluiten, omdat hij vroeger bijvoorbeeld bankwerker was. Dat zijn inderdaad belangrijke voordeelen die men, door zich even in te denken in zoo iemands positie, dadelijk kan inzien, en zoodra men dat begrijpt, is een der belangrijkste invloeden op wetenschappelijke beroepen en dus ook op de tandheelkunde, duidelijk geworden.

Hoe slaan die studenten zich nu door de moeilijkheden heen? Voor een klein deel slechts, wonen zij in de stad, waar ze gaan studeeren, en moeten daar vaak honderden en duizenden kilometers voor reizen, en hebben dus geen thuis. Daar ze weinig of geen geld hebben, en voor het grootste deel niet bij familie kunnen wonen, of daardoor geheel gesteund worden, zijn zij voornamelijk op zich zelf aangewezen. Zij trachten nu op alle mogelijke manieren in hun onderhoud te voorzien. Voor geen eerlijk werk schamen zij zich, of hoeven zij beschaamd te zijn. Winkelbediende, kellner, klerk, chauffeur, en conducteur, ziedaar enkele der talrijke beroepen, waarmee zij in de avonduren, of vroeg in den morgen, Zaterdags of Zondags, een bescheiden inkomen verdienen. Natuurlijk zijn groote steden, als New-York en Chicago vol met duizenden van zulke studenten, en valt het velen vaak moeilijk genoeg te verdienen. Daar een groot aantal getrouwd zijn, en kinderen hebben, zijn er dan ook tal van gevallen waarin de bitterste armoede geleden wordt, voor zij eindelijk na jaren hun doel bereiken. De energie, wilskracht en volharding, noodig om het gedurende den geheelen studententijd vol te houden, zoo hard te werken, gaan het Hollandsche begrip te boven, en ik geloof, dat geen procent der Nederlandsche studenten daartoe in staat zou zijn. Zoo is mij een geval bekend van een student, die, na van 9-6 in het Dental College hard gewerkt te hebben, van 7-3 uur 's nachts zware mailzakken draagt in den pakket-postdienst! Dit is een uitzondering; maar heel gewoon is, dat studenten elken avond van 7-11 of 12 uur werken.

Dat hun studie daar onder lijdt, is van zelf sprekend, zelfs al doen ze hard hun best bij te blijven. Dat het mogelijk is, weet ik van een student, die wisselwachter was op den luchtspoorweg in Chicago, in een station, waar de treinen in vier verschillende richtingen zich vertakken. Hij was gewend dit ingewikkeld werk automatisch te doen en terwijl hij naar de treinen keek, wissels overhaalde en de seinen,

verzette, studeerde hij al die jaren zijn anatomie, physiologie en alle andere theoretische vakken! Zelfs heb ik technisch werk gezien, dat hij daar gedaan heeft. Hij was een der beste werkers in de klas slaagde voor al zijn examens met glans, en ik zou me zeer verwonderen als hij nu niet reeds een goede praktijk heeft.

Zulk een geval is echter een uitzondering. In den regel verwaarloozen de studenten, die werken moeten, min of meer hun theoretische studie en geven ze toe aan die algemeene tendenz, die ik reeds boven beschreven heb, om die vakken maar licht op te vatten. De Faculteit gaat dat zoo sterk mogelijk tegen, door het koopen van de voorgeschreven leerboeken, en het bijwonen der colleges verplicht te stellen, maar moet het gebrek toch door uitvoerig onderwijs en herhalingen aanvullen.

Een kleinere groep van studenten vormen diegenen, die genoeg middelen hebben, of steun van familie ontvangen om er net mee rond te komen, zonder eenig geld voor uitgaan en tijdverknooien over te houden. Zij komen gewoonlijk van den middenstand en kleine burgerij, en beseffen de noodzakelijkheid van hard studeeren. Daar zij 's avonds niet hoeven te werken, maar geen geld voor uitgaan hebben, studeeren zij in den regel hard en vormen heele goede studenten. Zelfs na korte kennismaking is duidelijk te merken, dat zij gewoonlijk de beste in de klas zijn.

De kleinste groep, verreweg, vormen de rijke studenten, wier familie hen ruim van geld voorziet, wat zij heel goed weten uit te geven. Dit type is in Holland beter bekend en behoeft weinig toelichting. Dat zij slecht studeeren spreekt vanzelf.

In den laatsten tijd is veel in deze toestanden aanzienlijk veranderd en verbeterd. De regeering heeft namelijk 11000 tandartsen noodig voor het leger en wil deze niet uit de 45000 burgertandartsen betrekken, daar het publiek dan niet voldoende tandheelkundige hulp zou kunnen krijgen. Daarom zijn alle tandheelkundige scholen, die daarvoor in aanmerking kwamen, onder regeeringstoezicht geplaatst, geclassificeerd, en hebben zij een deel van het »Student Army Training Corps« als studentenmateriaal gekregen. Deze studenten worden als gewoon soldaat, in actieven dienst beschouwd, slapen in kazernes, zijn in uniform en worden door het rijk gevoed en onderhouden. De regeering betaalt de aanzienlijke studiegelden, \$ 175.00 en extra's per jaar, behalve materialen en boeken, en benevens de militaire oefeningen, verplicht hen twee uur per dag te studeeren. Dat dit meenens is, blijkt, als ik medeel dat ik zoo juist bericht ontving dat, elke maand een schriftelijk tentamen gehouden zal worden en dat de studenten, die onvoldoende zijn, hun recht zullen verliezen op rijkskosten te studeeren en dan in het gewone leger moeten gaan. Wat een enorm voordeel

de nieuwe regeling is, wordt duidelijk als men bedenkt, dat het nu niet meer noodig is, om 's avonds geld te verdienen met hard werk, en dat ieder ruimschoots gelegenheid heeft, voldoende te studeeren. Het lijdt, mijns inziens, geen twijfel, dat de tandheekkundige stand daar zeer door zal verbeteren in elk opzicht.

Ziehier dus in het kort een overzicht van de toestanden in Amerika, die op de tandheekkunde van invloed zijn. Zoo mogelijk zal ik later beschrijven hoe de Amerikaansche tandarts in het algemeen praktiseert. Eerst wil ik echter de voornaamste onderwerpen van den dag bespreken. Daarover in een volgenden brief.
